

szen előírásos stílusú latin remekművek pedig templomi kórushangversenyekre maradjanak.

Vannak, akik gazdag magyar népénekkincsünk háttérbe szorításán sajnálkoznak az immár fennhangon mondandó miserészek miatt. Itt sem kell azonban veszteségtől tartanunk. A kísérleti templomok tapasztalata szerint hét-versszaknyi népének — betétként — elhangozhat a közösségi szentmisén anélkül, hogy hátráltatná. Főpásztoraink kérésére azonban a Szentszék néhány hete hivatalosan is használható miserésszé nyilvánította népénekeink jelentős hányadát. Ha ezekből énekel a nép, a pap csak hallgatja vagy velük énekli, a megfelelő miserészek olvasása helyett.

Végül mint utolsó probléma, amelyet társaságban nem egyszer halunk: „Mire jó az egész reform, hiszen híveink egyáltalán nem kívánják a liturgia megváltoztatását?” Hogy azoknak egy része, akik eddig is buzgón jártak templomba, nem kívánja, könnyen lehetséges. Katolikus öntudatuk és egyházközségi összetartozásuk a liturgiától függetlenül már kialakult. Az új nemzedékeknek azonban a liturgiát már a liturgiából kell megismerniük. Ha számukra értelmetlen cselekmény folyik a templomban, még hozzá érthetetlen nyelven, a szentmise nem válik igényükké, és lassankint elmaradoznak róla. Senki se képzelje tehát, hogy ő akkor „egyházias”, ha marad a régiben. Ma már épp az ellenkezője igaz. VI. Pál pápa mondta: „Az egyház az emberekért van. Ha nem jár utánuk, ők sem jönnek majd hozzá. Nincs választásunk.”

CSANÁD BÉLA VERSEI

ARS POETICA

*Mindennek megvan az értelme
mindennek jelentése van
Ha kezded dolgozni kezd
ha összeráncolod homlokod
és szemed fölé helyezett tenyérrel
kémeledsz a messziségbe
a mozdulatlan világ új életet kezd
amerre jársz*

*Homlokod mögött új fák születnek
esőtlen felhők tornyosodnak
a levegőben látni lehet a baktériumokat
és a tengerek hátán közeledni
a jövő századokat
Egyetlen hulló falevélben
benne van a világ minden
csatornarendszerének alaprajza
és minden hegyvonulat a teremtés szépségét
és a háborúk rettenetét őrzi
Háztetőid zuhanásából ráismerek
az első bűn szörnyiségére
s fénytelen ablakaid azt sóhajtozzák
hol találhat mondá
hol találhat hajlékot az ember
És a fények a színek a fények
a színeid újjá építik
a rombadöntött városokat*

Halálig nem fárad el fantáziád
Tágabb szemekkel csodálkozol
mint az ősemlék
tízezer évvel ezelőtt
Csak gyermekek tudnak így figyelni
százezer év óta
ilyen feszült figyelemmel

Lásd ez a nagyszerű
hogy újra és újra
feljebb léphetünk
nincs vége a dolgoknak önmagukban
az idő múlhatatlanná változik
s te is én is
fel tudjuk mutatni a világnak
titkainkat

Giotto: SZENT FERENC STIGMATIZÁCIÓJA

(Freskó Assisiben)

Giotto születésének
700. évfordulójára

Ferenc lelkére váratlanul
rátört a Megfeszített.

Az ezüstködben úszó
kék hegyek felől érkezett
csattogó szárnyakon
hódító és ellenállhatatlan
fényvel és erőszakkal.

Ó hogy repült volna ő is!
Kitárta karjait.

Ó hogy repült volna feléje
de lába a földbe gyökerezett.

Eljött a Megfeszített
és megmentette őt
a lassú keresztrefeszítés kínjaitól.

Nézétek így jár most már a földön
Ferenc testvérünk és atyánk
keresztreszegezett testtel.
Mögötte halványan fénylik
a szelíd umbriai táj
fénylik a barna föld
kezén és oldalán át.
Sebeiből
gyógyító patakok fakadnak
s szívében fészket raknak
a madarak.

IL GRAN SACCO

(Alberto Burri alkotása,
Roma, Galleria d'Arte Moderna)

Dühítő ez a szürkeség
barátaim szörnyen dühítő
a tenger kiterített szürkesége
párátlan felhők szürkesége
a sűrűszárnyak fagyott szürkesége
meddő életek szürkesége

Történt egyszer
hogyan a tenger partján
valaki egy ócska zsákot talált
A zsák már arra sem való volt
hogyan tisztességes rakodómunkások
narancsot cipeljenek benne

Ismeritek ezt a zsákot?
Rettenetes térkép a láthatatlan
kietlen szívbéli sivatagról
Egyetlen szépsége
az a néhány folt
az a pasztellfinom szándék
amely az ócska rongyot is
életben akarja tartani
századokig